

Drobnica ili divlja kruška - korisna i medonosna

Drvodelić, Damir

Source / Izvornik: **Gospodarski list, 2012, 54 - 55**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:108:540514>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-29**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Forestry and Wood Technology](#)

Drobnica ili divlja kruška - korisna i medonosna

Divlja kruška (*Pyrus pyraeaster*) listopadna je i spororastuća vrsta koja traži mnogo njege. Pretpostavlja se da je tisućljetnim kultiviranjem i križanjem različitih vrsta divlje kruške nastala tzv. pitoma kruška (*Pyrus communis*). Divlja kruška može doživjeti starost do 150 godina, ali spada u skupinu ugroženih vrsta drveća i u budućnosti bi joj trebalo posvetiti puno veću pozornost, jer se radi o višestruko vrijednoj i korisnoj voćki.

Divlja kruška cvjeta od travnja do svibnja (istovremeno s listanjem), cvjetovi su bijeli, dvospolni, do 3 cm u promjeru, a nalaze se u malocvjetnim gronjama. Plodovi dozrijevaju u rujnu i listopadu i okruglastog su oblika, žućkastozeleni i nalaze se na oko 5 cm dugoj, tankoj stapci, promjera do 30 mm. U plodu ima od 4-10 crvenosmeđih do crnih plosnatih sjemenki. Na izbojcima su razvijeni trnovi što se ne smatra pouzdanim indikatorom za ovu vrstu iz zato što i neki jestivi varijeteti imaju trnove. Obilnije rađa svake druge godine.

Otporna na sušu i hladnoću

Divlja kruška raste kao stablo visine oko 15 – 20 m i promjera do 50 cm, široko piramidalne, guste krošnje i kratkoga, dosta pravoga i masivnoga debla.

U brdima se penje do većih nadmorskih visina za razliku od divlje jabuke. U planinama se rijetko pojavljuje iznad 1000 m, iako se pojedinačna stabla mogu naći na južnim padinama nekih naših planina i na 1500 m nadmorske visine.

Stablo i cvijet drobnice

U povoljnim stanišnim uvjetima debela stabala su ravna, vitka i čista od grana na duljini otprilike jedne trećine ukupne visine stabla. U nepovoljnim stanišnim uvjetima kao i u sastojinskom sklopu debela su često kriva, a krošnja nepravilna i voluminozna.

Drvo drobnice je teško, čvrsto, trajno, s visokom cijenom furnira i širokom primje-

nom kao stolarsko i tokarsko drvo. Sušu podnosi dosta dobro i dosta je otporna na mraz. Za pravilan rast i razvoj traži hranjiva, duboka i svježja do vlažna ilovasta tla s vapnenom geološkom podlogom te slobodne položaje. Korijenov sustav je jako razvijen, dubok i srcast. Razmnožava se sjemenom.

Razmnožavanje

Odmah nakon sakupljanja potpuno zrelih plodova treba ukloniti mesnato usplođe (arilus) zbog moguće upale sjemeni i šteta od ptica i glodavaca. Nakon vađenja, sjeme treba temeljito isprati u vodi i ostaviti da se malo prosuši. Prvi način sjetve (bez predsjetvene pripreme) je odmah nakon sakupljanja. Drugi način je sjetva krajem zime ili početkom proljeća sa sjemenom koje je stratificirano toplovlažnim (2-4 tjedna) i hladno vlažnim (12-16 tjedana) postupkom.

Toplo-vlažni postupak podrazumijeva držanje sjemeni u mješavini pijeska i treseta (50:50) na sobnoj temperaturi. Nakon toga sjeme se premješta u hladnjak na temperaturu od 0-7 °C što podrazumijeva hladno-vlažni postupak ili stratifikaciju.

Dormantnost je prirodna osobina sjemeni koja omogućuje mnogim biljnim vrstama mirovanje dok se ne steknu povoljni uvjeti za klijanje sjemeni. Dormantno sjeme neće proklijati niti u uvjetima koji osiguravaju normalno klijanje sve dok se ne ostvari prekid mirovanja. Dormantnost (mirovanje) predstavlja adaptivni proces koji utječe na klijanje i naknadni razvoj klijanaca. Ovaj fenomen ima veliko značenje za mnoge biljke, a posebice kontinentalne voćke, jer omogućava preživljavanje sjemeni tijekom hladnog zimskog razdoblja.

Dormantnost sjemeni divlje kruške može se savladati i hladnom stratifikacijom u trajanju od 130 dana na temperatu-

Plodovi drobnice mogu se koristiti svježi ili prerađeni za rakiju, domaću marmeladu i džemove

rama od 5 °C. Stratificirano sjeme proklija u razmaku od 5 do 30 dana na temperaturi od 20 °C. Nakon savladavanja dormantnosti, klijanje sjemeni potiču značajnije temperaturne varijacije (topli dani, hladne noći). U prirodi su takvi uvjeti karakteristični za kraj zime i početak proljeća.

Konstantne temperature od 20 °C nisu dobre za klijavost jer dovode do pojave da sjeme ne klija zbog razvoja sekundarne dormantnosti. Iz tog razloga treba izbjegavati sjetvu u kasno proljeće kada je temperatura tla visoka.

Sjeme klija nadzemno, a prosječna klijavost nestratificiranog kruškinog sjemeni iznosi oko 1%, a stratificiranog oko 65% (41-98%). Sjeme sa sadržajem vlage od 6-15% (obično 9-10%) može se čuvati u hermetički zatvorenim posudama na temperaturi između -3 °C do -1 °C.

Sjetva

U 1 g sjemeni ima oko 31 sjemenki, a sjetva se obavlja u redove u količini od 32-48 sjemenki po dužnom metru gredice. Kod proljetne sjetve dubina prekrivanja sjemeni iznosi oko 1 cm. Sadnice kruške ponekad napada pepelnica jabuke te bolest koja izaziva trulež korijena. U slučaju uzgoja jednogodišnjih sadnica, korijenski sustav se ne treba podrezivati.

Kod uzgoja dvogodišnjih sadnica, korijen jednogodišnjih sadnica se podrezuje na dubini od 15-20 cm nakon čega sadnice ostaju u rasadniku još jednu godinu. Za sadnju na terenu podjednako su dobre jednogodišnje kao i školovane sadnice divlje kruške.

Klijanje sjemena drobnice u rasadniku

Kod nas se sadnice divlje kruške mogu kupiti u svega nekoliko rasadnika (rasadnici poduzeća „Hrvatske šume“ d.o.o., rasadnik Abies d.o.o.) dok se sadnice do 10-ak različitih sorti krušaka cijepljenih na podlogu obične ili divlje kruške mogu naći u puno više rasadnika.

Podloga za cijepljenje

U cijelom se svijetu sadnice divljih vrsta roda *Pyrus* koriste kao podloge za cijepljenje kultiviranih sorti krušaka. Sadnice vrsta roda *Pyrus* potencijalno su kompatibilne s rodovima *Amelanchier*, *Cotoneaster*, *Crataegus*, *Malus*, *Mespilus*, *Peraphyllum*, *Sorbus* i druge. Obična dunja se tradicionalno koristi kao patuljasta podloga za jestive sorte krušaka. Nakon druge vegetacije podloge su dovoljno velike kako bi se moglo provesti jesensko okuliranje.

Za cijepljenje voćnih sorti na podlogu divlje kruške mogu se koristiti sljedeće metode: obično spajanje, cijepljenje tri-

Vrlo često rasadničari uzgajaju divlju krušku kao podlogu za cijepljenje. U tom slučaju sjeme se sije u proljeće na dubinu od 13 mm, a sadnice uzgajaju u sjemeništu rasadnika samo jednu godinu. Sljedeće proljeće sadnice se vade iz sjemeništa pri čemu se obavlja orezivanje previše dugačkog korijena kao i skraćivanje svih postranih grana. Nakon vađenja i dorade sadnice se presađuju u redove rastilišta što predstavlja školovanje.

angulacijom, pod koru, englesko spajanje i okuliranje. Treba naglasiti da se kopliranje provodi u ožujku (na otvorenom), a okuliranje u kolovozu. Ovisno o

Jednogodišnje sadnice

metodi cijepjenja i željenom cilju, cijepljenje možemo obaviti u području vrata korijena ili u kruni podloge.

Svestrano uporabna vrsta

Plodovi drobnice ili divlje kruške užitni su svježi, sušeni ili prerađeni. U narodnoj medicini, listovi i kora djeluju antiseptički dok plodovi imaju blagotvoran učinak na sluznicu crijeva.

Drobnica je poznata medonosna vrsta koja daje aromatičan med. Svježi plodovi sadrže u prosjeku oko 24% vode, 3-13% šećera, 0,2% uglavnom jabučne kiseline, 0,4% bjelančevine, 0,3% masti, 3,5% pektina, 2,5% neprobavljivih tvari, vitamin A i C, te minerale: kalij, fosfor, magnezij i spojeve kalcija. U ljudskoj ishrani koristi se zreli plod, za rakiju, marmeladu, džemove.

Plodovi predstavljaju izvrsnu hranu za jelensku, srneću i crnu divljač, a pogodni su i za destiliranje. U ishrani medvjeda plod divlje kruške sudjeluje do 20%, a jedno prosječno stablo (s volumenom krošnje od 25 m²) daje oko 50 kg svježih plodova. Na 1000 ha lovno produktivne površine medvjeda treba biti oko 50 prosječno razvijenih stabala divlje kruške.

Drobnica se sadi u kulturi u količini od 2500 sadnica/ha.

Višestruko je korisno ako se drobnica cijepi plemkama visoke kvalitete. Uz odgovarajuće mjere uzgoja, održavanja, kontrole pojave bolesti i drugih mjera biološke zaštite moguće je cijepljenim stablima divlje kruške dobiti značajne prinose ove zdrave ljudske hrane. S obzirom na očekivane globalne klimatske promjene, u mnogim se europskim zemljama u posljednjem desetljeću pažnja posvećuje rijetkim drvenastim vrstama kao što je divlja kruška koja može uspijevati u aridnim (suhim) ekološkim uvjetima.

Dr. sc. Damir Drvodelić

SE-KRA d.o.o., Neretvanska 20, 10361 Sesevski Kraljevec
Maloprodaja i Veleprodaja tel.: 01 / 2047 888 tel./fax: 01 / 2047 999

Kubota

MALOPRODAJE:
Vrbovec 01 / 2791 591
Sisak 044 / 741 343
Glina 044 / 882 300
P.C. Mirkovci 032 / 326 980

www.se-kra.hr

